

**การนำเสนอทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
เพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษา**
**Proposed English Language Education Policy Alternatives
for the Enhancement of Equity and Justice in Education**

ชัชชนก โควินท์^{1*}

Chuenchanok Kovin^{1*}

(วันรับบทความ: 28 เมษายน 2566/วันแก้ไขบทความ: 5 พฤษภาคม 2566/วันตอบรับบทความ: 9 พฤษภาคม 2566)

(Received Date: Apr 28th, 2023/ Revised Date: May 5, 2023/ Accepted Date: May 9, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำเสนอทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษา ด้วยการวิจัยเอกสารนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ การสัมภาษณ์ครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 70 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระคือทางเลือกนโยบายจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) จัดหาครูคุณภาพเข้าสู่ระบบให้เพียงพอและทั่วถึงอีกทั้งให้ความเป็นอิสระ (autonomy) กับครู 2) กำหนดให้มีระบบการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสนใจพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตน 3) ให้อำนาจการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำกับ สนับสนุน และดูแลทุกองค์ประกอบของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 4) ยกเลิกการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนทุกคนตามกรอบ CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) ที่มีผลต่อผู้เรียนทั่วประเทศและเพิ่มความยืดหยุ่นให้มากขึ้นกับระบบและการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และ 5) จัดให้มีระบบในการสำรวจสถานการณ์และการรับฟังความคิดเห็นโดยตรงและที่สะท้อนข้อเท็จจริงของผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : ทางเลือกนโยบาย การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเสมอภาค ความยุติธรรม

¹ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Email: kchuench@chula.ac.th

¹ Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: kchuench@chula.ac.th

* ผู้ติดต่อหลัก Email: kchuench@chula.ac.th

* Corresponding author Email: kchuench@chula.ac.th

Abstract

This qualitative study aims to explore and propose English language basic education policy alternatives that enhance equity and justice in education. The study employed the documentary research of English language education policy of the Republic of Finland; the semi-structured interview of 70 Thai teachers of English using the interview protocol; and the focus group discussion. The findings in terms of proposed policy alternatives based on the thematic analysis of qualitative data are: 1) provide sufficient qualified teachers of English, properly distributed throughout the system, and equip them with autonomy; 2) provide systemic support for learners with high needs whose interest is to develop their English language skills; 3) assign the Minister of Education to have oversight of all aspects of the English language education, making sure they are in accordance with one another; 4) put an end to the across-the-board CEFR-based English language development to advance learners, allowing for the system and the English language education to support learner differences and learning needs; and 5) put in place a monitoring system open to listening to the honest opinions of basic education teachers of English as well as all other concerned persons directly.

Keyword: policy alternatives, English language education, basic education, equity, justice

บทนำ

ความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางสังคมเป็นเป้าหมายการพัฒนาหนึ่งที่สำคัญของประเทศ ดังปรากฏเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) (Office of the National Economic and Social Development Council, 2023a) เป้าหมายหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) (Office of the National Economic and Social Development Council, 2023b) และ ยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (Office of the Education Council, 2023) นอกจากนี้ในปี ค.ศ. 2015 ประเทศไทยยังได้ร่วมกับประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติอีก 192 ประเทศทั่วโลก ลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยที่เป้าหมายที่ 4 และเป้าหมายที่ 10 ในทั้งหมด 17 ข้อ ของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว ว่าด้วยการลดความไม่เสมอภาค และการสร้างหลักประกันให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยทั่วถึงและเท่าเทียม (United Nations, 2022) อนึ่ง ข้อมูลจาก Office of the National Economic and Social Development Council (2022) ระบุว่า ที่ผ่านมามีการดำเนินการภายใต้กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทยได้ส่งผลให้เห็นเป็นรูปธรรมในระดับหนึ่ง อย่างชัดเจนของการเข้าถึงและการสำเร็จการศึกษาที่สูงขึ้น แม้ว่าสิ่งที่ยังต้องคำนึงถึงอีกด้านคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในภาพรวมจะลดลงก็ตาม โดยที่ผลคะแนนจากการทดสอบมาตรฐานที่ดำเนินการโดยหน่วยงานอย่าง National Institute of Educational Testing Service (2022) สะท้อนให้เห็นว่าผลลัพธ์การเรียนรู้เฉลี่ยของเด็กไทยทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาห่างไกลจากระดับมาตรฐานหรือระดับที่คาดหวังอยู่มาก โดยมีระดับคะแนนต่ำกว่า 50 เปอร์เซนต์ในเกือบทุกรายวิชา ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ได้ชี้ให้เห็นว่า ส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากร ให้กับผู้เรียนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน สอดคล้องกับรายงานของ Ronnaphap (2021) ที่ระบุว่า ประเทศไทยยังเผชิญกับความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส โดยเฉพาะในส่วนของการเข้าถึงบริการทางการศึกษา แม้ว่าอัตราการเข้าเรียนสุทธิจะเพิ่มขึ้นเมื่อพิจารณาจาก

ตัวเลขร้อยละในปี ค.ศ. 2019 หากแต่ในเชิงคุณภาพแล้วการให้บริการทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่/ภูมิภาคของประเทศไทยยังมีความแตกต่าง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรดังกล่าวและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวผู้เรียนเองที่แตกต่างกันไป

อนึ่ง เมื่อพิจารณาเฉพาะผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษปีการศึกษา 2564 (National Institute of Educational Testing Service, 2022) ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในประเทศไทย ก็พบว่านอกจากระดับคะแนนจะไม่เป็นที่น่าพอใจในภาพรวมดังกล่าวมาแล้ว ยังมีความแตกต่างกันอย่างมากของผลคะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าทำการทดสอบระหว่างสังกัด/กลุ่มโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ที่ตั้ง และ ภูมิภาค ตัวอย่างเช่น เมื่อจำแนกตามสังกัด/กลุ่มโรงเรียน คะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของผู้เข้าสอบในโรงเรียนสังกัด/กลุ่มสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอยู่ที่ 56.91 โรงเรียนกำเนิดวิทย์อยู่ที่ 90.30 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์/กลุ่มโรงเรียนในกำกับกระทรวงศึกษาธิการอยู่ที่ 81.70 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอยู่ที่ 26.42 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ที่ 25.83 และกลุ่มกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอยู่ที่ 21.70 เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนโดยถ้วนทั่วซึ่งเป็นเรื่องของความเท่าเทียมไม่ได้เป็นหลักประกันความสำเร็จในการศึกษา สิ่งที่ต้องพิจารณาในลำดับถัดมาคือเรื่องของความเสมอภาคในคุณภาพของการศึกษาที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับด้วย (Tanchaphatkul, 2021) ซึ่งในทางหนึ่งนั้น ปัจจุบันโรงเรียนต่างสังกัด ขนาด ที่ตั้ง และภูมิภาค ก็มีความแตกต่างกันในคุณภาพของผู้สอน การเรียนการสอน ตลอดจนวิทยุทรัพยากรเป็นที่รับรู้กันอยู่โดยทั่วไป และในขณะเดียวกัน ผู้เรียนเองแต่ละคนก็ยังคงมีความแตกต่างกันทางภูมิหลังที่นำไปสู่ความต้องการความช่วยเหลือสูง/ต่ำแตกต่างกันด้วย (high-need students/low-need students) คำถามสำคัญก็คือ ความไม่เสมอภาคในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ส่งผลหรือไม่และอย่างไรต่อโอกาสการศึกษาต่อและการทำงานในอนาคตของผู้เรียน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าความเหลื่อมล้ำดังว่่านั้นเป็นได้ทั้งเหตุและผล กล่าวคือคุณภาพของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ต่างกันอันเป็นผลมาจากความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษาในภาพรวมที่ผู้เรียนในสถานศึกษาตามสังกัด ขนาด ที่ตั้ง และภูมิภาคได้รับ กอปรกับความแตกต่างในภูมิหลังของผู้เรียนที่เป็นปัจเจกบุคคลเอง ที่ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสบางคนแม้ได้รับการศึกษาในลักษณะเดียวกันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน แต่ความต้องการจำเป็นเฉพาะตัวที่ต้องได้รับความช่วยเหลือนั้นมีสูงกว่า ส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่เป็นที่น่าพอใจ และเป็นเหตุของความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษาโดยทั่วไปไปด้วยเพราะอย่างน้อยคะแนนสอบข้อสอบมาตรฐานวิชาภาษาอังกฤษย่อมส่งผลต่อโอกาสการได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาต่อและเข้าทำงาน ทั้งนี้ในทัศนะของ Baker (2008) แล้ว ในบริบทประเทศไทยและในอีกหลายประเทศที่ภาษาแรกของผู้คนไม่ใช่ภาษาอังกฤษหรือไม่มีการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โอกาสการเลื่อนชั้นทางสังคมยังมีความสามารถทางภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยสำคัญอีกด้วย โดยทั่วไปนั้นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาซึ่งมีที่มาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (Sangmahamad, 2017) ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของความไม่เท่าเทียมในโอกาสการเข้าถึงการศึกษาหรือโอกาสการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในประเทศไทย อันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของภาครัฐในการแก้ปัญหาดังกล่าวเป็นที่ทราบกันดีอยู่

นอกจากนั้นในส่วนของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ถูกมองว่าขาดประสิทธิผลและสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยที่เป็นผลตามมาซึ่งไม่เป็นที่น่าพอใจนั้น สาเหตุก็เป็นที่รับรู้กัน

อย่างกว้างขวาง (Baker & Jarunthawatchai, 2017; Duangchuen et al., 2021; Fitzpatrick, 2011; Padermprach, 2017; Soonsinphai, 2020; Todd & Darasawang, 2020) โดยที่หนึ่งในสาเหตุก็คือสมรรถภาพภาษาอังกฤษ (English language proficiency) ของผู้สอนเองรวมถึงความรู้และทักษะการสอนที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งนี้ Todd and Darasawang (2020) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพด้านภาษาอังกฤษของผู้สอนชาวไทยไว้ว่า ในอดีตคุณสมบัติดังกล่าวไม่มีการรับรู้ในวงกว้างว่าเป็นประเด็นและไม่มีการตรวจสอบว่าข้อเท็จจริงเป็นเช่นใด หากแต่การทดสอบในปี ค.ศ. 2010 พบว่าผู้สอนราวร้อยละ 75 สอบไม่ผ่านข้อสอบที่เตรียมให้ผู้เรียนสอบ และในปี ค.ศ. 2015 เมื่อกระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการทดสอบตามกรอบ CEFR (The Common European Framework of Reference for Languages) พบว่าผู้สอนจำนวนร้อยละ 93.8 มีระดับสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษอยู่ที่ B1 หรือต่ำกว่า คือ ระดับ A2 (basic user) ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของจำนวนดังกล่าว ในขณะที่ความคาดหวังของกระทรวงศึกษาธิการต่อผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ที่ระดับ C 1 (proficient user) ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจากผลการสอบมีจำนวนเพียง 0.6 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่มีสมรรถภาพในระดับดังกล่าว (Draper, 2012, as cited in Todd & Darasawang, 2020) ที่ผ่านมากความพยายามที่ปรากฏในรูปของนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการตามประกาศและข้อกำหนด มีจุดเน้นอยู่ที่คุณภาพการศึกษาและความเป็นเลิศในเชิงวิชาการของผู้เรียน (Office of the Basic Education Commission, 2021) ในขณะที่เรื่องของความเสมอภาคไม่ได้รับความสำคัญมากนัก ข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับความเห็นของ อดีตผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ที่ว่าการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งโดยทั่วไปเป็นปัญหาของชนชั้นกลางในสังคม ส่วนเรื่องความเหลื่อมล้ำที่เป็นปัญหาของชนชั้นล่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของฐานะที่ยากจน การเข้าเรียนที่ไม่ต่อเนื่อง การขาดทางเลือกสถานศึกษา เป็นต้น กลับไม่ได้รับความสนใจมากนัก (Tanchaphatkul, 2021) การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือจุดเน้นอยู่ที่ประเด็นด้านคุณภาพ กล่าวคือผู้วิจัยสนใจค้นหาสาเหตุของปัญหาสมรรถภาพด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนซึ่งปัจจุบันไม่เป็นที่น่าพอใจ ตลอดจนการแสวงหาแนวทางเพื่อแก้ไข หากแต่ไม่ได้ให้ความสนใจกับเรื่องของนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของความเหลื่อมล้ำและความยุติธรรมในแง่ของคุณค่าที่สะท้อนจากการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้งานวิจัยด้าน/ที่เกี่ยวกับนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะก็มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน อย่างในต่างประเทศมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Borazjani and Bagheri (2016) ที่เปรียบเทียบให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระหว่างประเทศสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านกับประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่เป็นสาเหตุของปัญหาด้านสมรรถภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐ และสำหรับในประเทศไทยนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English language education policy) ที่ไม่ใช่เรื่องของนโยบายภาษา (language policy) ก็เช่นกัน อย่างของ Baker and Jarunthawatchai (2017), Darasawang and Todd (2012), Draper (2019), Nonthaisong and Mantero (2017), Srichampa et al. (2018), และ Thanyathamrongkul et al. (2018) เป็นต้น ทั้งนี้ที่สำคัญได้แก่ งานวิจัยของ Fitzpatrick (2011) เรื่อง *Making Sense of the English Language Policy in Thailand: An Exploration of Teachers' Practices and Dispositions* ที่ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าปัญหาไม่ได้อยู่ที่ผู้สอน หากแต่เป็นนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ต้องได้รับการทบทวน และผู้สอนควรที่จะได้รับโอกาสในการให้ความคิดเห็นในกระบวนการกำหนด/นโยบาย และของ Taladngoen (2019) ที่ชี้ให้เห็นว่านโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีตัวแบบเจ้าของภาษาเป็นฐานส่งผลให้ระดับคะแนนภาษาอังกฤษของผู้เรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ

อนึ่ง การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็เช่นเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะอื่น ที่มีความซับซ้อน และมีปัจจัยต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการยากที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม Kingdon (2010) ได้ชี้ให้เห็นถึงช่องทางที่การนำเสนอทางเลือกนโยบายผ่านการศึกษาวิจัย เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติ โดยที่เมื่อสถานการณ์อำนวยโอกาสแห่งการเปลี่ยนแปลงก็จะเกิดขึ้นผ่าน “policy windows” theory ในส่วนของกระแสนโยบาย (policy stream) ที่รอเวลาบรรจบกับกระแสปัญหา (problem stream) และกระแสการเมือง (politics stream) ซึ่งเมื่อนั้นหน้าต่างแห่งโอกาสก็จะเปิดออกนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งในแง่ของนโยบายกล่าวคือประเด็นปัญหาได้รับความสนใจและเคลื่อนเข้าสู่กระบวนการนโยบาย และในแง่การเปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมเป็นผลลัพธ์ตามมา โดยที่การนำเสนอทางเลือกนโยบายในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ภายใต้ทฤษฎี/กรอบแนวคิดเรื่องของความเท่าเทียม (equality) ความเสมอภาค (equity) และความยุติธรรม (justice) (Deutsch, 1985; Tyler & Blader, 2000) กล่าวคือ ความเท่าเทียมนั้นเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรให้กับผู้เรียนทุกคนเท่าๆ กัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในแง่ของความสามารถและความต้องการจำเป็นของแต่ละคน ในขณะที่ความเสมอภาคนั้นเป็นความพยายามต่อยอดจากความเท่าเทียม กล่าวคือเป็นการแบ่งสรรปันส่วนทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและโดยเท่าเทียม หากแต่พิจารณาถึงความแตกต่างดังกล่าวอย่างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสประสบความสำเร็จโดยถ้วนทั่ว ส่วนความยุติธรรมนั้นต่อยอดจากความเสมอภาคโดยเป็นความพยายามในระยะยาวที่จะแก้ไขที่ระบบเพื่อให้ความเสมอภาคดังกล่าวนี้มีความยั่งยืน (OECD, 2022; Sahlberg, 2022) นอกจากนี้ทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่นำเสนอนี้ยังสะท้อนถึงทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (theory of cognitive development) ของ Jean William Fritz Piaget และทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (ecological systems theory) ของ Urie Bronfenbrenner โดยที่ทฤษฎีแรกนั้นถือเป็นหนึ่งในทฤษฎีหลักเรื่องของการรับภาษา (language acquisition) (Mitchell et al., 2019; VanPatten et al., 2020) ในขณะที่ทฤษฎีหลังมีใจความสำคัญว่าสิ่งแวดล้อมอีกทั้งปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระบบ (system) ที่จำแนกเป็น 5 ระดับ ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก (Hayes et al., 2017; Schunk, 2019)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้เป็นกระบวนการได้มาซึ่งทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษาในประเทศไทย ตามช่องทางกระแสนโยบาย (policy stream) และจำแนกวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษา
2. เพื่อนำเสนอทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหามุ่งศึกษาเฉพาะทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ด้านกลุ่มเป้าหมาย คือครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐทั่วประเทศ ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลัก คือครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาขนาดกลางหรือใหญ่ ที่เคยหรือเข้าร่วมโครงการ Fulbright

English Teaching Assistantship Program (ETA) ซึ่งมีที่ตั้งกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ใน 4 ภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 18 แห่ง เฉลี่ยแห่งละ 4 คน ที่ไม่ใช่ครูอัตราจ้างและโดยส่วนใหญ่มีวิทยฐานะ ด้านพื้นที่ คือจังหวัดหรือภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทยซึ่งสถานศึกษาที่เคยหรือเข้าร่วมโครงการ Fulbright ETA ตั้งอยู่ และ ด้านระยะเวลา คือระหว่างเดือนกันยายน 2565 - เดือนมีนาคม 2566

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้เป็นไปตามแนวคิดของ Cresswell and Guetterman (2018) ที่ว่าการวิจัยเชิงคุณภาพเหมาะกับเรื่องที่ยังไม่ได้มีผู้ศึกษาไว้มากนัก โดยในที่นี้คือนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรม และเป็นเรื่องซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งในที่นี้คือครูชาวไทยสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยที่วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นั้น การดำเนินการวิจัย จำแนกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนหนึ่ง การวิจัยเอกสาร (documentary research) ในลักษณะการวิจัยห้องสมุดจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) อันได้แก่ เอกสารของทางราชการและของหน่วยงานระดับนานาชาติตลอดจนบทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ ในส่วนของนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่ได้รับการจัดอันดับเป็นลำดับต้น ๆ ในด้านความเสมอภาคและผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยมีเกณฑ์คัดเลือกเอกสารได้แก่ ความจริง ความน่าเชื่อถือ และความหมาย เพื่อความตรง (validity) ของการวิจัยเอกสาร และ ขั้นตอนที่สอง ผู้วิจัยสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษรวมทั้งสิ้น 70 คน ในโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ที่เคยหรือเข้าร่วมโครงการ Fulbright ETA ซึ่งเป็นสถานศึกษาของรัฐขนาดกลางหรือใหญ่ เพื่อรับฟังและศึกษาความคิดเห็นของครู โดยผู้วิจัยพิจารณาว่าการแสดงความจำนงของสถานศึกษาดังกล่าวที่จะรับครู ETA ชาวอเมริกันเข้าไปสอนนักเรียนในโรงเรียน เป็นความพยายามหนึ่งที่จะจัดระบบนิเวศ (ecological system) ที่เป็นสิ่งแวดล้อมอันเป็นพลวัตที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนรวมถึงพัฒนาการด้านภาษาตามทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา เพื่อแก้ปัญหา/อุปสรรคการเรียนรู้/พัฒนาด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน และเป็นความพยายามแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยุติธรรมทางการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่ผู้เรียนในภูมิภาคหรือนอกเมืองมักขาดโอกาสการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษา โดยในการได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักนั้น ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ไปยังครูผู้ประสานงานโครงการ Fulbright ETA ของแต่ละโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้รับรายชื่อและที่อยู่จากมูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน (ฟูลไบรท์) และขอให้ครูผู้ประสานงานแต่ละคนดังกล่าวให้รายชื่อครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนเพิ่มอีก 3 คน เพื่อส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปในลักษณะเดียวกัน จนได้ผู้ให้สัมภาษณ์ครบทั้งหมด 70 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ครูแบบออนไลน์คนละประมาณ 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง โดยก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มีการศึกษานำร่อง เพื่อทดลองเครื่องมือที่เป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับครูชาวไทยที่สอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จำนวน 2 คนจากต่างโรงเรียนกัน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและการตีความคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วนำผลการทดลองเครื่องมือที่ได้ไปปรับแก้แนวคำถามและแนวปฏิบัติในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ระหว่างการสัมภาษณ์ครูทั้ง 70 คน รวมครูผู้ให้สัมภาษณ์ในการศึกษานำร่อง ไม่มีการบันทึกเสียงหรือภาพแต่ผู้วิจัยใช้การฟังแล้วจดบันทึก เพื่อให้ครูผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นกังวลว่าการให้ความคิดเห็นอย่างเปิดเผยที่ตรงกับความคิด/ความรู้สึกของตน ที่แม้เป็นประโยชน์กับการวิจัยและผู้เรียนแต่อาจส่งผลกระทบต่อตำแหน่งและหน้าที่การงานได้ สำหรับกรณีที่ผู้วิจัย

ไม่แน่ใจในประเด็นใดตามที่จัดบันทึกไว้ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีติดต่อขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูผู้ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในภายหลัง

ส่วนการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จำแนกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนหนึ่ง ผู้วิจัยยกแนวทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมขึ้นจากผลการวิเคราะห์เอกสารและบันทึกการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ ขั้นตอนที่สอง ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางเลือกนโยบายฯ ต่อนักการศึกษานักวิชาการ/เจ้าหน้าที่รัฐด้านนโยบายสาธารณะหรือการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 9 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็นระหว่างการอภิปรายและแลกเปลี่ยนทัศนะกันใน focus group discussion (FGD) ที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย โดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง หลังจากนั้นผู้วิจัยนำความคิดเห็นที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มไปวิเคราะห์เพื่อนำผลไปทบทวนปรับแก้ร่างทางเลือกนโยบายฯ ก่อนนำเสนอเป็นข้อสรุปของการวิจัย อันเป็นการป้องกันผลกระทบ/ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (protection of human subjects in research) ผู้วิจัยได้ยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการพิจารณาการวิจัยในคนของตนสังกัดเพื่อขอรับการพิจารณา โดยได้ใบรับรองโครงการวิจัย (COA No. 025/66) เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2566 อนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ครูชาวไทยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Miles & Huberman, 2002; Miles et al., 2013) ด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ (thematic analysis) โดยมีการจำแนก/จัดกลุ่มตามแก่นสาระ (Milhas, 2023) เนื้อหาของเอกสารและของบันทึกการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเอกสารตามขั้นตอนที่ 1 ของวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

1.1 ระบบการศึกษา

การจัดการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์มีจุดเน้นให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกัน ซึ่งเป็นไปตาม Nordic welfare states' ideology โดยแทบจะไม่มีนักเรียนเก็บค่าเล่าเรียนจากผู้เรียนที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรง และที่สำคัญสถานศึกษาในระดับเดียวกันต่างมีคุณภาพเสมอหรือใกล้เคียงกันจนอาจเรียกได้ว่าไม่มีการแข่งขันระหว่างโรงเรียน เพราะต่างก็มีหรือได้รับปัจจัยในการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างเดียวกัน ดังสะท้อนให้เห็นเป็นหนึ่งในสี่ค่าสำคัญของนโยบาย อันได้แก่ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเสมอภาค และความเป็นสากล ระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์นั้นได้รับการยกย่องว่าเป็นระบบการศึกษาที่ดีที่สุดหนึ่งของโลก ซึ่ง Colagrossi (2018), Simola et al. (2017) และ Leverage Edu (2022) ได้แจกแจงเหตุผล/ที่มาของความสำเร็จดังกล่าวไว้ โดยมี 4 ประการที่น่าสนใจเกี่ยวข้องกับกรวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนึ่ง การให้ความสำคัญกับเรื่องของความเสมอภาคเหนือกว่าความเป็นเลิศทางวิชาการ สอง การให้ความสำคัญกับความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน สาม การที่ผู้สอนมีคุณภาพสูง โดยที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปเท่านั้นจากสถาบันการศึกษาเฉพาะทางทางการศึกษา และประสบความสำเร็จในการเรียนอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 90 จึงจะเข้าสู่วิชาชีพครูได้ ซึ่งสถานภาพของครูในประเทศเทียบเคียงได้กับแพทย์และนักกฎหมาย และ สี่ โดยทั่วไปครูชาวฟินแลนด์มีวิธีการวัดผลผู้เรียนที่ไม่ได้ยึดกับการสอบหรือข้อสอบมาตรฐานเป็นหลัก และการวัดผลใด ๆ ที่ครูจัดสอบก็เป็นไปเพื่อการให้กำลังใจและการหาช่องทางส่งเสริม อีกทั้งสนับสนุนด้วยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนเองและสถานศึกษาให้ได้พัฒนา ซึ่งหลักการ/เหตุผลที่กล่าวมาบางส่วนนี้เป็นไปตลอดการศึกษาทุกระดับและประเภท

1.2 นโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ได้ชื่อว่าเป็นประเทศสองภาษาอย่างเป็นทางการ (officially bilingual country) โดยที่ภาษา Finnish และ Swedish นั้นมีสถานะเสมอกันตามพระราชบัญญัติภาษา ปี ค.ศ. 1922/2004 ซึ่งเมื่อประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์เข้าร่วมเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปในปี ค.ศ. 1995 ประจวบกับปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์และสากลวิวัตน์ ภาษาอังกฤษในฐานะ international language ก็ก้าวเข้ามามีบทบาททั้งในวงการธุรกิจ การศึกษา สื่อ และวิทยาศาสตร์มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด หนึ่ง การที่จำนวนผู้พูดภาษา Finnish ที่เป็นภาษาของชนกลุ่มใหญ่ในต่างประเทศมีน้อยมาก การใช้ภาษาต่างประเทศได้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชาวฟินแลนด์ (Järvinen-Taubert, 2020) และด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ชาวฟินแลนด์จึงมีทัศนคติเชิงบวกกับการเรียนภาษา (Miettinen, 2013) โดยในปัจจุบัน ผู้เรียนเริ่มเรียนรายวิชาบังคับภาษาต่างประเทศแรก (A1-language) ตั้งแต่เกรด 3 โดยที่ในช่วงเกรด 1 - 6 นั้นผู้เรียนอาจเลือกอีกหนึ่งภาษา (A2-language) ส่วนรายวิชาบังคับภาษาที่สอง (B1-language) เรียนตั้งแต่เกรด 7 โดยอาจจะเรียน Finnish หรือ Swedish สุดแล้วแต่ภาษาแรกของผู้เรียน หรือ English โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 เป็นต้นมาผู้เรียนทุกคนเรียนภาษาในชั้นเรียนแบบละความสามารถ (mixed-ability groups) (Jaatinen & Saarrivirta, 2014) นอกจากนั้นครูยังมีความเป็นอิสระ (autonomy) ในการจัดการเรียนการสอน (Popa et al., 2015) ทั้งนี้ความหลากหลายในการเรียนการสอนภาษามักเกิดขึ้นเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมืองเท่านั้น ดังนั้นแม้ว่ารัฐบาลจะมีการผลักดันนโยบายภาวะหลายภาษา รวมถึงโครงการ KIMMOKE (Joensuu, 2007) เพื่อความหลากหลายในการเรียนภาษาบนหลักการเรื่องของการให้ความเสมอภาค แต่ภาษาต่างประเทศที่มีเปิดสอนให้ได้โดยทั่วไปก็ยังคงเป็นภาษาอังกฤษ ในขณะที่เดียวกันที่ภาษาอังกฤษอยู่ในฐานะภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมมีจำนวนผู้เลือกเรียนสูงสุดในปัจจุบัน อีกทั้งยังได้รับ high social status (Alstad & Sapanen, 2020) ก็ด้วยเพราะมิติในส่วนของสัมผัสภาษา (language contact) อีกส่วนคือความจำเป็นในบริบทการทำงาน โดยที่ภาษาอังกฤษถือเป็นทักษะอาชีพพื้นฐานของพนักงานตามความคาดหวังของนายจ้าง (EK, 2010, as cited in Miettinen, 2013) และปัจจุบันภาษาอังกฤษก็ได้เข้ามาแทนที่ภาษา Swedish ในการสื่อสารระหว่างประเทศในแถบสแกนดิเนเวียในระดับหนึ่ง (Taavitsainen & Pahta, 2003, as cited in Miettinen, 2013) โดยไม่ต้องกล่าวถึงว่าในปัจจุบันมีชาวฟินแลนด์จำนวนไม่น้อยที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารควบคู่ไปกับภาษาแรกของตนในชีวิตประจำวัน (Pöyhönen, 2009, as cited in Miettinen, 2013) สถานการณ์เช่นนี้ทำให้นักวิจัยหลายท่านที่ Miettinen (2013) ศึกษา มีความเห็นว่าภาษาอังกฤษอาจเปลี่ยนสถานะจากการเป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาที่สองในที่สุด ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้ก็ถือเป็นปัจจัยบวกในแง่ของบริบท/สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนในสถานศึกษาด้วย

2. ผลการสัมภาษณ์ตามขั้นตอนที่ 2 ของวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์คือครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษจำนวนทั้งสิ้น 70 คน ใน 18 โรงเรียนกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ จำแนกเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา 7 แห่ง ระดับมัธยมศึกษา 11 แห่ง ประสิทธิภาพการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้ให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ไม่ถึง 1 ปีไปจนถึง 37 ปี โดยส่วนใหญ่คือ 43 คน มีประสิทธิภาพการสอนตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์แก่นสาระจากความคิดเห็นของครูตามถ้อยคำที่ผู้ให้สัมภาษณ์แจกแจงได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นต่อนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษเห็นด้วยกับนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน โดยเฉพาะในส่วนของจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้โดยเน้นการสื่อสาร (CLT) และการใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) หากแต่ครูมองว่าการทดสอบมาตรฐานที่ผ่านมามีส่วนทางกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ก็มีความแตกต่างกันในด้านความพร้อม ทั้งของผู้เรียนเองตลอดจนของผู้สอนและสถานศึกษา อย่างที่ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“ถ้าจัดการเรียนการสอนตามกรอบ CEFR ได้ก็จะดีมาก เพราะมีความชัดเจนและมีมาตรฐานให้ครูยึดแต่โรงเรียนในชนบทอย่าง ... เด็กอยู่ในระดับปานกลางถึงอ่อน ปัญหาจึงอยู่ตรงความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ ข้อสอบของ ... เองก็ไม่ครอบคลุม ไปเน้นที่การอ่าน ฟังพูดไม่มี วัตถุประสงค์ไม่ครบทุกทักษะ”

นอกจากนั้นครูที่ให้สัมภาษณ์ทุกคนยังระบุว่าไม่เคยมีการจัดเพื่อรับฟังความเห็นของครูโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณา/ตัดสินใจตามขั้นตอนใด ๆ ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ครูเพียงแต่ได้รับการชี้แจงก็เมื่อประกาศเป็นนโยบายแล้วเท่านั้น โดยที่ครูต่างมองว่าน่าจะเป็นการดีที่เขตพื้นที่การศึกษา/โรงเรียนจะได้มีส่วนในการกำหนดนโยบายบ้าง ให้สอดคล้องกับความพร้อม ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียนอีกทั้งผู้สอน ทั้งนี้นโยบายที่ผ่านมามีการประกาศใช้โดยหน่วยงานที่กำกับครอบคลุมในคราวเดียวกันทั่วประเทศโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง และนโยบายก็มักเปลี่ยนแปลงไปตามวาระในการดำรงตำแหน่งของผู้กำหนดนโยบาย อย่างไรก็ตามหากมีโอกาสดังกล่าวจริง ก็มีความกังวลจากครูเช่นกันถึงความเชี่ยวชาญของผู้ที่จะแสดงบทบาทดังกล่าว อีกทั้งถึงความสอดคล้องและเชื่อมโยงของนโยบายเฉพาะพื้นที่กับทิศทางการพัฒนาในระดับประเทศ

2.2 แนวคิด/แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรม

ครูชาวไทยที่ให้สัมภาษณ์ต่างมีความกังวลในส่วนของผลกระทบของนโยบายในปัจจุบันที่สร้างความเหลื่อมล้ำและความเครียดในการเรียนให้กับผู้เรียน และมองว่าการช่วยเหลืออาจทำได้มากกว่าการสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนถึงด้วยกลไกต่าง ๆ ของโรงเรียนเท่าที่มีอยู่ เพราะนโยบายฯ เองและระบบที่มีอยู่ก็ไม่ได้มีจุดเน้นในแง่ของความเสมอภาคในการเรียนภาษาอังกฤษ อีกทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะครอบครัวที่ครูเองเชื่อว่ามีผลต่อผู้เรียน ก็ไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ อย่างที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“พ่อแม่ของนักเรียนส่วนใหญ่ทำการเกษตร และเมื่อฝนฤดูเพาะปลูก ก็จะทิ้งลูกไว้ให้อยู่กับปู่ย่าตายายเพื่อไปทำงานทำ แม้เวลาที่ได้อยู่กับลูกก็ไม่ได้ให้ความสนใจกับการเรียนของลูกแต่อย่างใด”

อย่างไรก็ตามน่าสังเกตว่าครูที่ให้สัมภาษณ์จะไม่ได้มองการที่โรงเรียนมีห้องเรียนพิเศษเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ อย่างห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ และการที่ผู้เรียนที่สามารถรองรับค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสนับสนุนการจัดการศึกษาเท่านั้นจึงจะสามารถเข้าเรียนได้เป็นประเด็นต่อความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา แต่ก็เป็นเรื่องน่ายินดีที่ทุกโรงเรียนยังมีหลักการในการจัดให้ครูชาวอเมริกันจากโครงการ Fulbright ETA สอนในห้องเรียนปกติเท่านั้น ทำให้เด็กส่วนที่เหลือได้มีโอกาสฝึกทักษะกับครูเจ้าของภาษาแม้ไม่ได้อยู่ในห้องเรียนพิเศษ ซึ่งเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์พูดถึงความพยายามในการให้ความเสมอภาคกับผู้เรียนก็จะกล่าวถึงการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวของโรงเรียนที่สังกัดอยู่เป็นตัวอย่าง และต่อแนวทาง/แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อความเสมอภาคและความยุติธรรมที่จะนำไปสู่ทางเลือกนโยบาย

นั้น ครูผู้ให้สัมภาษณ์ยังเห็นว่า หนึ่ง วิชาภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้นควรมีสถานะเป็นวิชาบังคับอยู่ ด้วยเหตุผลว่าหากปรับเป็นวิชาเลือกผู้เรียนจะเลือกเรียนน้อยมาก สอง การจัดชั้นเรียนภาษาอังกฤษนั้นยังควรเป็นในลักษณะคละความสามารถของผู้เรียนอย่างในปัจจุบัน เพราะการจัดกลุ่มสอนแยกจากวิชาอื่น ตามระดับทักษะของผู้เรียนซึ่งตามทฤษฎีแล้วเป็นไปตามระดับสติปัญญาจะทำให้ได้ยาก โดยเฉพาะหากผู้บริหารสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาไม่เห็นด้วย สาม ไม่คิดว่าแนวทางการวัดผลที่ยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ารับการทดสอบได้ตามความพร้อมเป็นเรื่องเหมาะสม เพราะจะทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น อีกทั้งอาจขัดต่อกำหนดเวลาตายตัวที่ผู้เรียนในบางระดับจะต้องมีผลการเรียนไปใช้ในการศึกษาต่อ และ สี่ ตัวแบบภาษาในการฝึกทักษะภาษาในชั้นเรียนยังควรเป็นของเจ้าของภาษาอยู่ แม้ครูชาวต่างชาติที่มีอยู่จะไม่ใช่อเจ้าของภาษาก็ตาม

3. ผลการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ที่เป็นทัศนะของผู้เชี่ยวชาญในเชิงปฏิสัมพันธ์ต่อร่างทางเลือกนโยบายฯ นั้น แจกแจงในรูปของตารางได้ดังนี้

ร่างทางเลือกนโยบาย	ผลการสนทนากลุ่ม	ทางเลือกนโยบายที่นำเสนอ
1. สสำรวจสถานการณ์และรับฟังความคิดเห็นของผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ เพื่อการรวบรวมและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนย่อยของขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอนโยบายในขั้นตอนหลักของกระบวนการกำหนดนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	1. ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกนโยบาย และระบุด้อยความให้มีความชัดเจน 2. ในปัจจุบัน สพฐ มีศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center: HCEC) ที่ให้การพัฒนาคูอย่างครอบคลุมเต็มทุกรูปแบบอีกทั้งเป็นช่องทางที่ครูจะแสดงความคิดเห็นได้อยู่แล้ว	1. จัดหาครูที่มีความรู้และทักษะภาษาอังกฤษอีกทั้งทักษะการสอน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในระบบการศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพที่เหมาะสม เข้าสู่ระบบให้เพียงพอและทั่วถึง และให้ความเป็นอิสระ (autonomy) กับครูในการจัดการเรียนการสอนอีกทั้งการวัดผลบนพื้นฐานความรู้ความสามารถ ดังกล่าว
2. กำกับ สนับสนุน และดูแลให้ทุกองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่การกำหนดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การพัฒนาครู การวัดผลทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชาติ ตลอดจนการแสดงผลจากการวัดผลในการศึกษาต่อ/การทำงาน มี	3. ปัจจัยสำคัญหนึ่งในการสร้างความเสมอภาคคือคุณภาพของครู หากครูมีความรู้ทักษะในตัวภาษาและวิธีการสอน และจิตวิญญาณความเป็นครู ตลอดจนทักษะการคิด ย่อมลดทอนความเหลื่อมล้ำได้ และในทางกลับกัน การจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีคุณภาพคือการสร้างความเหลื่อมล้ำให้เกิดขึ้น	2. กำหนดให้มีระบบการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสนใจพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตน หากแต่ประสบอุปสรรคในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ ทั้งในแง่การบริหารจัดการ ตลอดจนงบประมาณและทรัพยากร โดยได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นและส่วนกลาง
	4. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยควรตั้งอยู่บนหลักการ/หลักคิดที่ว่าไม่จำเป็นที่ผู้เรียนทุกคนต้องมีทักษะภาษาอังกฤษดี เพราะขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนอีกทั้งความ	3. ให้ รัฐ ม น ต ร ี ว่า ก า ร กระทรงศึกษาธิการ เป็นผู้กำกับ สนับสนุน และดูแล ให้ทุกองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่การกำหนดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การพัฒนาครู การวัดผลทั้ง

ร่างทางเลือกนโยบาย	ผลการสนทนากลุ่ม	ทางเลือกนโยบายที่นำเสนอ
<p>ความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>3. ให้การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสนใจพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตน หากแต่ประสบอุปสรรคในด้านต่างๆ อย่างเป็นระบบ ทั้งในแง่การบริหารจัดการตลอดจนงบประมาณและทรัพยากร โดยได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นและส่วนกลาง</p> <p>4. เพิ่มความยืดหยุ่นให้มากขึ้นกับระบบและการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษา เพื่อเอื้อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้สอดคล้องกับความพร้อม ศักยภาพ และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ โดยไม่ให้ความสำคัญต่างทั้งกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นข้อจำกัด/อุปสรรคต่อผู้เรียนในโอกาสทางการศึกษาและการทำงานในอนาคต</p> <p>5. เตรียมและพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะภาษาอังกฤษอีกทั้งทักษะการสอน ตลอดจนทัศนคติต่อวิชาชีพที่เหมาะสม</p>	<p>ต้องการจำเป็นในการใช้ทักษะในการศึกษาต่อ/การทำงาน</p> <p>5. การกำหนดนโยบายควรอาศัยข้อมูลที่ได้จากการรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายรวมทั้งผู้เรียนและผู้ใช้กำลังคนที่เป็นผลผลิต</p> <p>6. การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติควรมีการทดลองใช้เฉพาะบางพื้นที่ก่อนมีการประกาศใช้ทั่วประเทศ</p> <p>7. การไม่ใช้ผลคะแนนสอบภาษาอังกฤษมาประกอบการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ อาจลดความเหลื่อมล้ำได้ หากแต่อาจส่งผลเสียตามมาในแง่แรงจูงใจในการเรียน/ฝึกทักษะของผู้เรียน</p> <p>8. ความรู้และทักษะภาษาที่สูงของครูต้องควบคู่ไปกับความรู้ความเข้าใจในทักษะการสอนและระบบการศึกษารวมถึงนโยบายการศึกษา</p> <p>9. ระบบ การเตรียมและการคัดเลือกครูประจำการต้องมีมาตรฐานเพื่อให้ได้ครูคุณภาพที่แท้จริง นอกจากนี้กระบวนการวัดระดับความสามารถทางภาษาของครูตามกรอบ CEFR ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะต้องกำกับและควบคุมให้มีมาตรฐานและน่าเชื่อถือ</p> <p>10. การที่โรงเรียนมีห้องเรียนพิเศษที่ในบางกรณีไม่ได้สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างแท้จริงตามที่คาดหวัง เป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำอีกทั้งสร้างการรับรู้ถึงความเหลื่อมล้ำของผู้เรียนในสถานศึกษา</p>	<p>ระดับสถานศึกษาและระดับชาติ ตลอดจนการใช้ผลจากการวัดผลในการศึกษาต่อ/การทำงาน มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>4. ยกเลิกการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบเดียวกันทั่วประเทศ และเพิ่มความยืดหยุ่นให้มากขึ้นกับระบบและการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษา เพื่อเอื้อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้สอดคล้องกับความพร้อม ศักยภาพ และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ โดยไม่ให้ความสำคัญต่างทั้งหลักสูตร กระบวนการ และผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นข้อจำกัด/อุปสรรคต่อผู้เรียนในโอกาสทางการศึกษาและการทำงานในอนาคต</p> <p>5. จัดให้มีระบบในการสำรวจสถานการณ์และการรับฟังความคิดเห็นโดยตรงและสะท้อนความเป็นจริงของผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างผู้เรียนเอง ผู้ประกอบการ เป็นต้น ด้วยแบบอำพราง (blinded) ผู้ให้ความเห็น เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่สะท้อนข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืนของความเสมอภาคทางการศึกษา</p>

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนำเสนอทางเลือกนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรม ตามช่องทางในกระบวนการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่เรียกว่ากระแสนโยบาย (policy stream) ของทฤษฎีหน้าต่างนโยบายของ Kingdon (2010) โดยศึกษาจากนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่ได้รับการยอมรับในความเสมอภาคและจากความเห็นของครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งนี้การร่างทางเลือกนโยบาย กระทำภายใต้ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา กรอบแนวคิด/ทฤษฎีเรื่องความยุติธรรมและความเสมอภาค (procedural justice/equity theory) ตลอดจนการพิจารณาเปรียบเทียบกับนโยบายในปัจจุบัน (zero option/status quo)

โดยในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Fitzpatrick (2011) ในแง่ความจำเป็นที่จะเปิดโอกาสให้ครูได้มีบทบาทแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในกระบวนการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้ตามกรอบแนวคิดเรื่อง procedural justice แล้ว โอกาสดังกล่าวมีส่วนส่งผลกระทบต่อการรับรู้ถึงความยุติธรรม/เป็นธรรมในนโยบายที่กำหนดขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการอภิปรายผลการวิจัยของ Fitzpatrick (2011) ที่ว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่ผู้เรียนทุกคนต้องมีทักษะภาษาอังกฤษดี หรือที่ต้องมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนทั้งประเทศตามกรอบอ้างอิง CEFR และในส่วนของคุณค่าด้านความเสมอภาคที่สะท้อนให้เห็นได้ในนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์นั้น ข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Borazjani and Bagheri (2016) อย่างไรก็ตามบทเรียนจากประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ไม่อาจนำมาใช้เป็นทางเลือกนโยบายครั้งนี้ได้โดยตรง เมื่อพิจารณาจากปัจจัยแวดล้อม เพราะอย่างน้อยที่สุดคุณภาพของโรงเรียนส่วนใหญ่ในประเทศต้นแบบดังกล่าวก็ใกล้เคียงกัน ไม่มีความแตกต่างกันเป็นประเด็น

ในส่วนของทางเลือกนโยบายที่นำเสนอ นั้น จะเห็นได้ว่านโยบายทางเลือกทั้ง 5 ข้อดังกล่าวสะท้อนถึงการให้คุณค่ากับความเสมอภาคและความยุติธรรมที่จะส่งผลให้เกิดความเสมอภาคอย่างยั่งยืน ในขณะที่นโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันมีจุดเน้นเรื่องของการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยไม่ให้ความสำคัญมากนักกับความแตกต่างในส่วนของคุณภาพ ความสนใจ และภูมิหลังที่ต่างกันของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ สำหรับทางเลือกนโยบายลำดับแรกนั้นซึ่งมีความสำคัญสูงสุด และในขณะเดียวกันก็มีความท้าทายสูงสุดในขณะเดียวกัน ในอันที่จะนำครูคุณภาพเข้าสู่ระบบให้เพียงพอและทั่วถึง อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่ปฏิเสธไม่ได้ว่ากระบวนการผลิตครูอีกทั้งวิธี/กระบวนการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู ก็เป็นหัวใจของความพยายามในการเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษาในระยะยาวและอย่างยั่งยืน และกระบวนการพัฒนาครูประจำการเป็นเพียงการแก้ปัญหาปลายเหตุเท่านั้น ส่วนทางเลือกนโยบายลำดับถัดมานั้นเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้ความพยายามในการช่วยเหลือผู้เรียนของครูผู้สอนที่ทำอยู่แล้วในปัจจุบันเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งสามารถประเมินผลได้ซึ่งจะเป็นผลดีกับทั้งผู้เรียนและสถานศึกษา แน่หนอว่าระบบดังกล่าวในประเทศต้นแบบอย่างสาธารณรัฐฟินแลนด์มีความเป็นไปได้สูงด้วยระดับของทรัพยากรที่มี แต่การบริหารจัดการทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ให้เป็นระบบอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่ความเสมอภาคในเรื่องนี้ที่มากขึ้นได้

อนึ่ง ทางเลือกนโยบายข้อ 3 และ 4 นั้น เป็นทั้งการเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมอีกทั้งการยกระดับความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนไปพร้อมกัน โดย OECD (2022) ระบุว่าประเทศ

ในกลุ่ม OECD ที่ได้รับการจัดอันดับในแง่ที่ผู้เรียนมีผลคะแนนจากการสอบข้อสอบมาตรฐานสูง มักเป็นประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาควบคู่กันไป โดยที่ในข้อ 3 นั้นผู้เรียนซึ่ง มีโอกาสเข้าถึงการเรียนเสริมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มคะแนนของตนในการทดสอบระดับชาติ นอกเหนือจาก การเรียนในชั้นเรียนที่เน้นการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามหลักสูตร ย่อมได้เปรียบกว่าผู้เรียน ส่วนที่เหลือซึ่งมักอยู่ในพื้นที่นอกเมือง/ชนบทซึ่งขาดโอกาสดังกล่าว ตามคำให้สัมภาษณ์ของครูที่ระบุว่าไม่มี โรงเรียนในลักษณะดังกล่าวในพื้นที่ใกล้เคียง การทดสอบใด ๆ จึงควรยึดตามหลักสูตรเป็นเกณฑ์เพื่อลดทอน ความเหลื่อมล้ำที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การดูแลกำกับให้ทุกองค์ประกอบเป็นไปในทิศทางเดียวกันดังกล่าวยังจะ เป็นการให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ส่วนเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียนในข้อ 4 นั้น เป็นเรื่องที่คุณฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจให้ต้องแท้และตกลงร่วมกันให้ได้ว่า แม้ทักษะภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานอาจเป็นประโยชน์กับผู้เรียนทุกคน แต่ในระดับสูงขึ้นไปแล้ว การบังคับ/คาดหวังให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ทั้งประเทศย่อมเป็นไปได้ และสวนทางกับข้อเท็จจริงที่ว่าผู้เรียนมีความถนัดต่างกัน ความพยายามที่ไม่เป็น ผล ย่อมเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อผู้เรียนบางกลุ่มเกิดการเสียเปรียบ ในมิติอื่น ๆ ด้วย ในขณะที่ทางเลือกนโยบายข้อที่ 5 นั้น เป็นการจัดการกับระบบในระยะยาวเพื่อความเสมอภาคอย่างยั่งยืนจากรุ่นสู่รุ่นหรือเป็นเรื่องของความยุติธรรมที่เป็นกระบวนการสู่ความเสมอภาคที่แท้จริง ด้วยการที่ระบบมีข้อมูลความแตกต่างระหว่างผู้เรียนอีกทั้งความต้องการจำเป็นอันมีที่มาจากความแตกต่างดังกล่าว ซึ่งเป็นปัจจุบันและมีความต่อเนื่อง ให้ผู้กำหนดนโยบายได้ใช้ประกอบการตัดสินใจ และเพื่อให้แน่ใจว่าระบบที่ ไม่เป็นธรรมซึ่งนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำ ที่หน่วยงานอย่างกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นอาทิเร่ง แก่ปัญหา ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและเลี่ยงไม่ได้ หากแต่เป็นเพราะการขาดข้อมูลที่สะท้อน ความจริงและการใส่ใจกับการตัดสินใจบนฐานข้อมูลดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ทางเลือกนโยบายที่นำเสนอในงานวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระแสนโยบาย (policy stream) ซึ่งหากอีก 2 กระแสมาบรรจบตามทฤษฎีหน้าต่างนโยบาย น่าจะสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับความเสมอภาคและ ความยุติธรรมทางการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งความพยายามในทางวิชาการครั้งนี้มีความเป็นไปได้ หาก พิจารณาจากแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการล่าสุด (2566 - 2570) (Ministry of Education, 2022) ที่ 1 ใน 4 เป้าหมายดำเนินการคือ เพื่อสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยยัง ตระหนักในความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงนโยบายโดยมีตัวแบบส่วนเพิ่ม (incremental model) กำกับ การนำเสนอ ทั้งนี้การนำเสนอทางเลือกนโยบายด้วยกระบวนการวิจัยในอนาคตอาจจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากได้มีการ ผนวกรวมความคิดเห็นจากผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นเข้ามาประกอบการพิจารณาด้วย นอกจากนี้ครูผู้ให้ การสัมภาษณ์ในการวิจัยเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Fulbright ETA เท่านั้น ซึ่งแม้ว่าจะถือ ว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่ดีของกลุ่มเป้าหมายในแง่ที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก/กลางที่มีมุมมองในส่วนของการ จัดหาครูเจ้าของภาษาเพื่อร่วมในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน เปรียบเทียบกับเดิมที่ขาดโอกาส ดังกล่าว เป็นหนทางช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางหนึ่ง แต่การวิจัยในอนาคตที่มีขอบเขตกว้างกว่านี้อาจเลือก ศึกษาจากครูในโรงเรียนลักษณะอื่นและจำนวนที่มากขึ้น เพื่อการยืนยันหรือหักล้างทางเลือกนโยบายที่ได้ นำเสนอไว้ในงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- Alstad, G. T., & Sopanen, P. (2020). Language orientations in early childhood education policy in Finland and Norway. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 7(1), 30-43.
- Baker, W. (2008). A critical examination of ELT in Thailand: The role of cultural awareness. *RELC Journal*, 39(1), 27-44.
- Baker, W., & Jarunthawatchai, W. (2017). English language policy in Thailand. *European Journal of Language Policy*, 9(1), 27-44.
- Borzjani, Z., & Bagheri, M. S. (2016). Strengths and weaknesses of educational equity in English language teaching at Iranian and Finnish primary and secondary schools. *Journal of Studies in Learning and Teaching English*, 5(1/9), 55-75.
- Colagrossi, M. (2018, September 10). *10 reasons why Finland's education system is the best in the world*. <https://www.weforum.org/agenda/2018/09/10-reasons-why-finlands-education-system-is-the-best-in-the-world?>
- Cresswell, J. W., & Guetterman, T. C. (2018). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (6th ed.). Pearson.
- Darasawang, P., & Todd, R. W. (2012). The effect of policy on English language teaching at secondary schools in Thailand. In E. Low & A. Hashim (Eds.), *English in Southeast Asia: Features, policy and language in use* (pp. 207-220). John Benjamins.
- Deutsch, M. (1985). *Distributive justice: A social-psychological perspective*. Yale University Press.
- Draper, J. (2019). Language education policy in Thailand. In A. Kirkpatrick & A. J. Liddicoat (Eds.), *The Routledge International Handbook of Language Education Policy in Asia* (pp. 229-242). Routledge.
- Duangchuen, P., Antaveesin, A., & Treevichitkasem, W. (2021). The administration of curriculum using English as a medium of instruction in accordance with European union of primary schools in Bangkok under the office the private education commission. *Journal of Arts Management*, 5(1), 118-133.
- Fitzpatrick, D. (2011). *Making sense of the English language policy in Thailand: An exploration of teachers' practices and dispositions* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Exeter.
- Hayes, N., O'Toole, L., & Halpenny, A. M. (2017). *Introducing Bronfenbrenner: A guide for practitioners and students in early years education*. Routledge.
- Jaatinen, R., & Saarrivirta, T. (2014). The evolution of English language teaching during societal transition in Finland—A mutual relationship or a distinctive process? *Australian Journal of Teacher Education*, 39(11), 29-44.
- Järvinen-Taubert, J. (2020). *Finland is changing the teaching of languages 1/2*. Learning Scoop. <https://learningscoop.fi/finland-is-changing-the-teaching-of-languages->
- Joensuu, C.H. (2007). Recent development in Finnish language education policy: A survey with particular reference to German. *German as a Foreign Language Journal*, 3, 1-24.
- Kingdon, J. W. (2010). *Agendas, alternatives, and public policies* (2nd ed.). Pearson.

- Leverage Edu. (2022). *Finland education system*. Wings. <https://leverageedu.com/blog/finland-education-system/>
- Miettinen, E. (2013). *Finnish comprehensive school pupil's language disposition: Language shower as a means of diversifying language choices* [Master's Thesis, University of Jyväskylä]. Semantic Scholar. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201307042072>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2002). *The qualitative researcher's companion: Classic and contemporary readings*. Sage Publications, Inc.
- Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldaña, J. (2013). *Qualitative data analysis: A Methods Sourcebook* (3rd ed.). Sage Publications, Inc.
- Milhas, P. (2023). Qualitative research methods: Approaches to qualitative data analysis. In R. Tierney, F. Rizvi, & K. Ercikan (Eds.), *International encyclopedia of education* (4th ed., pp. 302-313). Elsevier.
- Ministry of Education. (2022). *Action plan, Ministry of Education (2023 – 2027)*. <https://www.moe.go.th/360government-action-plan-moe/> [translated]
- Mitchell, R., Myles, F., & Marsden, E. (2019). *Second language learning theories* (4th ed.). Routledge.
- National Institute of Educational Testing Service. (2022). *Reports and articles: A summary of Ordinary National Educational Test (O-NET) results*. <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/497> [translated]
- Nonthaisong, K., & Mantero, M. (2017). The impact of language policy in the basic education core curriculum in Thailand. *Indonesian Journal of EFL and Linguistics*, 2(2), 71-89.
- OECD. (2022). *Education GPS: Equity*. <https://gpseducation.oecd.org/revieweducationpolicies/#!node=41746&filter=all>
- Office of the Basic Education Commission. (2021). *Education policy, Ministry of Education, fiscal year 2021 – 2022*. <https://cbethailand.com/> [translated]
- Office of the Education Council. (2023). *The national scheme of education B.E. 2560-2579 (2017-2036)*. <https://www.onec.go.th/th.php/page/category/CAT0000018> [translated]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). *SDGs – Sustainable Development Goals*. <https://sdgs.nesdc.go.th/> [translated]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2023a). *National Strategy*. <http://nscr.nesdc.go.th/ns/> [translated]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2023b). *The Thirteenth National Economic and Social Development Plan*. <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13> [translated]
- Padermprach, N. (2017). *The problems of English language education at the upper secondary level in Thailand: The perceptions of Thai EFL teachers and students in Bangkok* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Warwick.
- Popa, C., Laurian, S., & Fitzgerald, C. (2015). An insight perspective of Finland's educational system. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 104-112.

- Ronnaphap, P. (2021). *Reducing inequality towards Thailand's sustainable growth*.
PASISAHBERG.COM. <https://www.pier.or.th/abridged/2021/06/#top> [translated]
- Sahlberg, P. (2022). *Understanding equity in education. Part 1: What is equity?*
<https://pasisahlberg.com/understanding-equity-in-education-part-1-what-is-equity/>
- Sangmahamad, R. (2017). Disparities in education: Social quality in Thai's views. *Political Science and Public Administration Journal*, 8(1), 33-36.
- Schunk, D. H. (2019). *Learning theory: An educational perspective* (8th ed.). Pearson.
- Simola, H., Kauko, J., Varjo, J., Kalalahti, M., & Sahlstrom, F. (2017). *Dynamics in education politics: Understanding and explaining the Finnish case*. Routledge.
- Soonsinphai, T. (2020). Reconsidering Thailand's English education. *Nakhon Lampang Buddhist's Journal of Arts Management*, 9(1), 86-97.
- Srichampa, S., Burarungrot, M., & Samoh, U. (2018). Language planning through policy in Thailand, Malaysia and Singapore for unskilled migrant workers. *Journal of Language and Linguistics*, 36(2), 89-121.
- Taladngoen, U. (2019). English language policy and English language teaching practice in Thailand: A perfect match or a mismatch? *Manusat Paritat: Journal of Humanities*, 41(1), 17-26.
- Tanchaphatkul, N. (2021, August 11). *Three years towards equity: Where have Thai education been?*
<https://www.eef.or.th/3-years-eef/> [translated]
- Thanyathamrongkul, R., Singhasiri, W., & Keyuravong, S. (2018). Language literacy, language education policy and classroom practices in a Thai primary school context. *Issues in Educational Research*, 28(4), 1060-1079.
- Todd, R. W., & Darasawang, P. (2020). English language teacher education in Thailand: A mix of global and local. In A. B. M. Tsui (Ed.), *English language teaching and teacher Education in East Asia: Global challenges and local responses* (pp. 195-216). Cambridge University Press.
- Tyler, T. R., & Blader, S. L. (2000). *Cooperation in groups: Procedural justice, social identity and behavioral engagement*. Psychology Press.
- United Nations. (2022, July 7). *The Sustainable Development Goals Report 2022*.
<https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/>
- VanPatten, B., Keating, G. D., & Wulff, S. (2020). *Theories in second language acquisition: An introduction* (3rd ed.). Routledge.